

Andebu kommune
Virksomhet behandling,
rehabilitering og omsorg

Saksbehandler: Thor Henry Thorød
Direkte telefon: 33 43 96 02
Vår ref.: 09/1675/09/10300
Arkiv: FE-
Deres ref.:

Dato: 30.10.2009

Helse og omsorgsdepartementet
postmottak@hod.dep.no

Høringsuttalelse - Forslag til ny forskrift om en verdig eldreomsorg, verdighetsgarantien fra Andebu kommune

Vedlegg:

- <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/pressesenter/pressemeldinger/2009/verdighetsgaranti-i-eldreomsorgen-.html?id=570287>
- Dok 8:104(2006-2007) <http://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2006-2007/dok8-200607-104>

Saksutredning:

Innledning

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2008 inngikk Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre en avtale om Omsorgsplan 2015. I avtalen fremgår det blant annet at partene er enige om at det "i arbeidet med en felles helse- og sosiallovgivning skal utformes en verdighetsgaranti som blant annet hensyntar forslagene i Dok 8:104(2006-2007) om en verdighetsgaranti og kvalitetsforskriften. Dok nr. 8:104 inneholder 11 punkter som danner bakgrunn for forslaget om en verdighetsgaranti", se vedlagt forslag til lov og forskriftsendring.

Høringsuttalelsen fra Andebu kommune er basert på en felles utarbeidet høringsuttalelse i pleie og omsorgsnettverket i 12 K (kommune-samarbeidet) i Vestfold.

Bakgrunn

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt på høring forslag om endringer i Lov om helsetjenester i kommunen § 2-1 om rett til helsehjelp. Høringsfrist er 29.10.09.

Departementet gir i høringsnotatet en beskrivelse av kommunenes utfordringer innen pleie- og omsorgstjenestene som er gjentakelig. Det vises blant annet til en økning i antall yngre mottakere av hjemmetjenester, større ansvar for tjenester til mennesker med utviklingshemming, psykisk sykdom og omfattende ansvar for mennesker som skrives ut fra sykehus.

Det vises også til rapport 1-2009 Riksrevisjonens undersøkelse av kvalitet og samarbeid i pleie- og omsorgstjenesten til eldre. Rapporten avdekker at kommunene ikke alltid klarer å sikre at

alle tjenestemottakere gis et tjenestetilbud i tråd med sitt bistandsbehov, og kommunikasjon mellom helsepersonell og helseinstitusjoner er ikke alltid så god som den burde være.

Samtidig vises det til Sintef rapport A 11522, utarbeidet på vegne av Kommunenes Sentralforbund (KS). Norge satser ifølge denne undersøkelsen mer på eldreomsorg enn noen av de andre landene i Europa. Tiltross for dette er nordmenn mer bekymret for pleietilbudet enn andre skandinaver. De som mottar tjenester er på tross av dette, gjennomgående godt fornøyd med pleien som gis.

For å sikre at eldre ikke kommer urimelig ut i forhold til den generelle innsatsen i pleie- og omsorgstjenesten, foreslår departementet å gi føringer for en *verdige eldreomsorg*. Forslag til virkemidler for å oppnå dette, er å utarbeide forskrift med hjemmel i Lov om sosiale tjenester § 4-6 og å ta inn et nytt avsnitt i Lov om helsetjenester i kommunen § 1-3. Forskriften skal gi et nærmere innhold til begrepet *verdige eldreomsorg*. I følge departementet innebærer endringen en presisering av rettigheten til tjenestetilbudet for eldre ved at Eldres rettstilstand styrkes og dermed medfører et forsterket tjenestetilbud til den eldre brukergruppen. Det fremholdes også at endringen som er foreslått, tydeliggjør innholdet i begrepet *nødvendig helsehjelp*.

Departementet påpeker at de økonomiske konsekvensene ved forslaget, vil avhenge av hvordan dagens tjenestetilbud i dag er utformet i den enkelte kommune. Dette ønsker departementet å utrede nærmere.

Vurderinger

Hensikten med forslaget til lov- og forskriftsendringer er å styrke Eldres rettssikkerhet, bidra til et forsterket tjenestetilbud samt sikre at eldre ikke kommer urimelig ut i forhold til den generelle innsatsen i pleie og omsorgstjenesten. Det er positivt at politikerne ønsker å løfte fram retten til et verdig helse- og omsorgstilbud og styrke omsorgen for eldre. Imidlertid bør departementet være tydeligere i definisjonen av målgruppe i lovforslag og høringsutkast, og definere endringene til å gjelde eldre over 67 år.

Verdighetsbegrepet

Høringsutkastet har vært drøftet i 12-kommunesamarbeidet i Vestfold ved fagnettverket for pleie- og omsorgsledere i kommunene (12k PLO). 12k PLO mener de Eldres rettigheter er godt ivare tatt gjennom de eksisterende lover og forskrifter. Forskrift om en verdig eldreomsorg § 3, om tjenestens innhold, er nesten identisk med Kvalitetsforskriftens § 3. Det stilles ingen nye krav til tjenesteutøvelsen utover det som allerede gjelder i dagens lover og forskrifter. En kan derfor ikke se at Eldres rett til tjenester styrkes gjennom å ta inn begrepet **verdighet** som en rettslig standard. Det er vanskelig å se at begrepet **uverdige** ikke er annet enn avvik fra faglige standarder og faglig forsvarlighet slik det er angitt i Kvalitetsforskriftens § 3. Dermed er det vanskelig for den eldre å fremme klage ved å vise til at tjenesten er **uverdige**. For den som skal vurdere en klage, vil det være en stor utfordring å avgjøre hva som må anses å være **verdige** i det enkelte tilfelle. I praksis vil det måtte gjøres en vurdering som er lik den vurdering som i dag gjøres for å vurdere om tjenesten er faglig forsvarlig og om den enkeltes ønsker og behov er ivare tatt i tilstrekkelig grad. Kommunene mener at departementet bør vurdere å justere Kvalitetsforskriften slik at den blir helt presis i sine krav til tjenestens innhold.

Bruk av forskrift for å sikre en god eldreomsorg

Kvalitetsforskriften (forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten, 2003) stiller krav til at tjenesteutøvelsen skal være faglig forsvarlig. Formålet med kvalitetsforskriften, er å sikre grunnleggende behov med respekt for det enkelte menneskets selvbestemmelsesrett, egenverd og livsførsel. Forskriften dekker dermed det samme område som forskrift om verdig eldreomsorg. Internkontrollforskriften (1997) setter krav til systematiske tiltak som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i, eller i medhold av sosial- og helselovgivningen. I tillegg har de ulike yrkesgruppene i

helse- og sosialtjenesten i mange år arbeidet etter yrkesetisk retningslinjer, utarbeidet av arbeidstagerorganisasjonene, og ulike faglige standarder innenfor fagfeltet.

Konklusjon: Andebu kommune er av den oppfatning at eksisterende lov og forskrift sikrer pasientens rettighet til en verdig eldreomsorg.

Lovsammenslåing

Det totale tjenestetilbudet må ses i sammenheng, for å kunne vurdere om eldre har et forsvarlig tilbud om helse- og omsorgstjenester. Med utgangspunkt i denne helhetsvurderingen er det uheldig at den kommunale helse- og sosialtjenesten i dag er hjemlet i forskjellige lover og dermed har forskjellig klageadgang. Et eksempel på dette er hjemmesykepleie som tildeles etter Lov om helsetjenester i kommunen og hjemmehjelp/praktisk bistand som tildeles etter Lov om sosiale tjenester. Det vil i mange tilfeller være vanskelig å vurdere om et hjemmesykepleietilbud er forsvarlig, uten å se tilbudet om praktisk bistand og andre hjemmetjenester i sammenheng.

Konklusjon: Det er et behov for å slutføre den påbegynte sammenslåing av de to lovene for å øke rettssikkerheten til pasientene om en helhetlig koordinert tjeneste.

Kompetanse og personale

Personellets kompetanse og tilgang på ønsket og nødvendig fagpersonell i kommunene er avgjørende for å tilby riktige og individuell tilpassede tjenester. Mangel på ressurser er med på å sette grenser for hva som er mulig å få til for den enkelte bruker. I foreslått forskrift er det pekt på at personale skal ha eksistensielle samtaler med pasientene hvis de ønsker dette. Hvem skal være ansvarlig og kvalitetsikre opplæringen og gjennomføring av slike samtaler?

Økonomi/ressurser

Kommunene forutsetter at departementet, i samarbeid med KS, ser på kostnadene ved å lovfeste nye rettigheter til eldre. Målet om en styrking av eldreomsorgen er positivt. Vi kan imidlertid ikke se at foreslått verdighetsgaranti vil innføre nye rettigheter for pasientene. Begrepet verdig eldreomsorg ivaretaes allerede gjennom gjeldende kvalitetsforskrift.

Spørsmålet er om den foreslåtte lovendringen og utarbeidelse av ny forskrift er et tilstrekkelig virkemiddel for å sikre en god og verdig eldreomsorg. Helse retten vil fortsatt i stor grad være preget av skjønnsmessige lovhjemler. Når den enkeltes rett skal vurderes, må skjønn fortsatt utøves etter hensynet til behovet for det enkelte individ og helsefaglig skjønn. Innretning av kommunens tjenester og tilgjengelig kapasitet er også delvis styrt av politiske prioriteringer og den enkeltes kommunes økonomi.

Vedtak:

Andebu kommune støtter ikke innføring av en verdighetsgaranti og endringer i lov og regelverk.

Med hilsen

Thor Henry Thorød
virksomhetsleder

Andebu kommune
«Soa_Navn»

Saksbehandler: «Sbr_Navn»
Direkte telefon: «Sbr_Tlf»
Vår ref.: «Sas_ArkivSakID»/«Sdo_DokID»
Arkiv: «Sas_ArkivID»
Deres ref.: «Sdo_AMReferanse»

Dato: «Sdo_DokDato»